

URBACT – Věstník

Listopad 2010

#10

Connecting cities
Building successes

AKTUALITY - URBACTu

Jak mohou města získat co nejvíce z PPP projektů.

Propojení územního plánování a obnovy města – projekt NODUS.

Dopady programu URBACT na lokální politiky - Maďarsko

PODROBNĚ: Jak mohou města využít partnerství veřejného a soukromého sektoru?

INICIATIVA JESSICA 4 CITIES: projekt programu URBACT, který analyzuje, jak lze využít iniciativy JESSICA k přilákání investorů

S cílem podpořit udržitelné investice, růst a tvorbu pracovních míst v evropských městských oblastech, vytvořila Evropská komise ve spolupráci s Evropskou investiční bankou (EIB) a Rozvojovou bankou Rady Evropy (CEB) iniciativu nazvanou JESSICA – společná evropská podpora udržitelných investic do městských oblastí.

Evropská iniciativa na podporu partnerství veřejného a soukromého sektoru ve městech

Iniciativa JESSICA je zamýšlena na podporu využívání mechanismů finančního inženýrství za účelem investování do rozvojových projektů měst. Je přístupná orgánům evropských členských států, které získávají prostředky v rámci evropských operačních programů (programy strukturálních fondů) na období 2007–2013.

Iniciativa JESSICA může například přispět k rozvoji efektivního partnerství veřejného a soukromého sektoru. Tato iniciativa může být využita, pokud byl na národní, regionální či místní/městské úrovni zřízen Fond rozvoje měst (Urban Development Fund) – fond, který investuje do partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem. Součástí Fondu rozvoje měst je komplexní podnikatelský plán a rozpočet a řádná finanční podpora určená pro investory, kteří se aktivně podílí na projektech pro trvale udržitelný rozvoj měst.

Úloha měst v rámci iniciativy JESSICA

Je téměř samozřejmé, že města mají být hlavními příjemci v rámci iniciativy JESSICA. Jejich úloha je klíčová, například pokud jde o rozvoj strategií, které jsou v souladu s kritérii trvale udržitelného rozvoje měst, určení projektů a plánů, které jsou schopné mobilizovat zúčastněné subjekty a investory, vyjednávání s příslušnými stranami (např. rozvodné společnosti, soukromí developereři atd.) nebo podporu plánování prostředí, v němž mohou být projekty podporované v rámci iniciativy JESSICA prováděny dalšími účastníky. Města mohou rovněž zřizovat a rozvíjet fondy rozvoje měst na úrovni měst či se mohou podílet na fondu rozvoje měst vytvořeným dalšími účastníky prostřednictvím kapitálových vkladů či jiných příspěvků.

Analýza využívání iniciativy JESSICA k přilákání investorů

Iniciativa JESSICA 4 Cities, projekt programu URBACT, jehož se zúčastnila Evropská investiční banka (EIB), nedávno

zveřejnil svou [závěrečnou zprávu](#). Tato iniciativa zkoumala, jak mohou města co nejlépe využít fondů rozvoje měst k financování integrovaných plánů udržitelného městského rozvoje.

Cílem projektu bylo určit na jedné straně, jak mohou evropská města co nejlépe využít fondů pro rozvoj měst v praxi, a na straně druhé, jak lze strukturovat provádění iniciativy JESSICA s ohledem na stávající předpisy o strukturálních fondech a

4

možností přizpůsobit se co nejlépe potřebám měst. Každé město účastníci se projektu vytvořilo strategie a integrované plány udržitelného rozvoje měst, které zahrnují projekty, jež lze financovat prostřednictvím nástrojů iniciativy JESSICA.

Zpráva zdůrazňuje, že iniciativa JESSICA byla již od samého počátku považována za velmi pozitivní iniciativu v rámci evropských nástrojů pro lokální rozvoj měst. Iniciativa JESSICA nabídne orgánům odpovědným za řízení programů strukturálních fondů možnost externích odborných posudků a širšího přístupu k úvěrovému kapitálu za účelem podpory městského rozvoje, včetně případných půjček na sociální bydlení.

Tato iniciativa rovněž popisuje, jak co nejlépe využít partnerství veřejného a soukromého sektoru pro investice do městských oblastí, jak nejlépe využít strukturálních fondů k financování části iniciativ a jak zvýšit efektivitu a produktivitu za pomoci inovativních a obnovitelných nástrojů v městských sektorech.

Kromě toho na základě případových studií poskytuje informace o nejlepších nástrojích pro získání dalších investic na projekty: jak uvolnit dodatečné zdroje za pomoci pákového efektu a jak využít finančních, manažerských a projektových odborných znalostí soukromého sektoru a finančních institucí EU, jako je EIB.

Pro více informací:

- [Závěrečná zpráva iniciativy Jessica 4 Cities](#) – internetové stránky programu URBACT. Tato zpráva obsahuje případové studie partnerů projektu: Region Toskánsko, AGMA Greater Manchester Authority, Porto Vivo - Sociedade de Reabilitação Urbana, Brasov Metropolitan Association, Město Athény – rozvojová agentura a Poznaň.
- [Iniciativa Jessica 4 Cities](#) – internetová stránka projektu

REPORTÁŽ: Propojení obnovy měst a územního plánování: zkušenosti z projektu NODUS

Obnovu měst již nelze plánovat výhradně na místní úrovni vzhledem k jejímu dopadu na okolní území (obce, region). Stejně tak mechanismy, které jsou vlastní sociálnímu vyloučení a společensko-prostorové segregaci,

bývají často ovlivněny rozhodnutími přijatými na úrovni vyšší, než je místní úroveň. Tímto zjištěním se řídila práce na projektu NODUS v rámci

programu URBACT, který byl ukončen na jaře 2010. Jeho cílem bylo vytvořit vazby mezi různými úrovněmi správy a zlepšit koordinaci mezi politikou obnovy měst a programy regionálního územního plánování. Zde je přehled diskusí, které probíhaly po dobu dvou let, a konkrétní výsledky tohoto projektu.

Iniciativy pro boj proti sociálnímu vyloučení a zhoršování podmínek v městských oblastech jsou v současnosti zaměřené téměř výhradně na nejvíce znevýhodněné městské čtvrti. Hlavním problémem je, že městské čtvrti, které nepředstavují hlavní prioritu, nezískávají žádnou podporu. Cílené akce bez strategického rámce přesahujícího místní úroveň často pouze přesouvají problémy na jiné městské čtvrti

(přemístění sociálně ohrožených skupin, drogy, prostituce atd.) a činí málo nebo nic pro vyřešení hlubších příčin.

Čtyři kroky, které mohou použít i jiná města

Sedm partnerů projektu NODUS (3 regiony, 4 města) využilo svých zkušeností ke společnému stanovení metodiky o čtyřech krocích, která využívá spolupráce několika stran k rozvoji integrovaných strategií obnovy měst. Tyto strategie jsou současně horizontální (plánované pro několik čtvrtí a obcí), vertikální (rozhoduje se o nich na všech správních úrovních) a průřezové (zahrnují obnovu společně se sociálními a hospodářskými iniciativami). Metodika zahrnuje:

- Krok 1: Model správy za účasti více stran s cílem zorganizovat politiku obnovy a územního plánování na úrovni měst či městských regionů.
- Krok 2: Metody mapování sociálně ohrožených městských čtvrtí na základě zvoleného konceptu znevýhodnění a příslušných spolehlivých a přesných údajů s cílem vybudovat propojení mezi sociálně ohroženými čtvrtěmi a dynamickými oblastmi města.
- Krok 3: Možná opatření pro úspěšnou realizaci projektů obnovy a sociálního začlenění, zejména pokud jde o integrovanou obnovu měst.
- Krok 4: Zhodnocení výsledků na regionální úrovni s cílem znásobit kladné účinky a dosáhnout územní rovnováhy.

Místní akční plány: způsob řešení místních problémů

Každý partner projektu využil částí této metody k vybudování vlastních místních akčních plánů v závislosti na místních charakteristikách a vyspělosti v oblasti obnovy měst. „Amsterdam se zabýval vedlejšími účinky, které má obnova na další městské čtvrti. Katalánský region (Španělsko), hlavní partner, prohloubil svou – již prováděnou – strategii sdružování různých zúčastněných stran okolo integrované politiky územního plánování. Ve městech Alba Iulia (Rumunsko) a Dobrič (Bulharsko), pro něž nebylo k dispozici dost statistických údajů, spočívala hlavní část činnosti ve shromažďování údajů o městských čtvrtích.“ popisuje Ivan Tosics, hlavní expert pro projekt NODUS, jenž působí zároveň jako matematik a sociolog a je jedním z manažerů výzkumného institutu Metropolitan Research Institute v Budapešti.

Katovice (Polsko): inovační místní akční plán pro město

Katovice čelí v oblasti obnovy měst dvěma výzvám: správa postindustriálního dědictví a problém nedostatku použitelných socioekonomických statistik týkajících se nejvíce sociálně ohrožených oblastí. V rámci projektu NODUS vytvořilo město Katowice metodu, která

kombinuje kvantitativní a kvalitativní informace o čtvrtích. Součástí této metody je stupnice od 0 do 2 pro měření stupně naléhavosti zásahu veřejného sektoru. Originalita tohoto mapování spočívá v tom, že jím bylo možné určit nedostatky a potenciál každé čtvrti, a vytvořit tak propojení mezi městskými čtvrtěmi v rámci strategie, která překračuje místní úroveň. Oblast, která byla vybrána pro místní akční plán (Nikiszoweic), je bývalou důlní čtvrtí, v níž se nacházejí domy vystavěné na konci devatenáctého století. Ačkoli 80 % budov potřebuje rekonstrukci, historická povaha budov bude pro město představovat přidanou hodnotu a nabídne zajímavou perspektivu pro cestovní ruch. Pilotní projekt pro čtvrt' Nikiszowiec je prvním integrovaným programem tohoto typu, který zahrnuje obec, místní společenství a region. Bude sloužit jako model pro rozsáhlý revitalizační program Katowic, který bude probíhat v roce 2013.

www.katowice.eu

Pro více informací:

- [NODUS](#) – internetové stránky programu URBACT
- [Závěrečná zpráva projektu NODUS](#) – internetové stránky programu URBACT

NOVINKY

Dopady programu URBACT na lokální politiky: sociální program obnovy měst v Köbanye (Maďarsko) zajišťuje finanční prostředky.

Město Köbanya je partnerem projektu RegGov v rámci programu URBACT, který se soustředí na integrované strategie pro udržitelný rozvoj sociálně ohrožených městských čtvrtí. Město vytvořilo za pomoci místní podpůrné skupiny URBACT účinný místní akční plán týkající se sídliště Pongrac.

Město Köbanya považuje revitalizaci a obnovu sociálně ohrožených obytných oblastí ve městech a zlepšení kvality života lidí žijících v těchto oblastech za jednu z nevýznamnějších priorit obce. Město se proto stalo partnerem v projektu RegGov a vypracovalo v tomto rámci místní akční plán pro sídliště Pongrac.

Tato činnost již přináší své plody. Na základě schváleného místního akčního plánu předložila obec Köbanya v květnu 2010 návrh projektu týkajícího se sociálního programu pro obnovu měst pro sídliště Pongrac, aby obdržela finanční prostředky z operačního programu pro centrální oblast Maďarska.

Projekt pro obnovu měst týkající se sídliště Pongrac navrhuje různá opatření pro revitalizaci oblasti: klasická opatření, jako je posílení funkce čtvrtí jako obytných oblastí a renovace stávajícího obytného fondu, a méně obvyklá opatření, jako je například zapojení obyvatel čtvrtí do navrhování revitalizace veřejných prostor nebo rozvoj „měkkých“ programů, jako jsou odborná školení pro obyvatele čtvrtí. Skutečná síla projektu spočívá v tom, že na jeho provedení budou úzce spolupracovat všechny zúčastněné strany, což vyplývá již z jeho definice!

První fáze hodnocení návrhu projektu byla dokončena v srpnu 2010. Orgán odpovědný za řízení programů regionálního rozvoje návrh projektu podpořil a rozhodl se financovat téměř 80% projektu, pokud obec Köbanya vyhoví všem nezbytným požadavkům. Konečné rozhodnutí bude přijato po ukončení druhé fáze návrhu projektu počátkem příštího roku.

Pro více informací:

- [RegGov Newsletter: September 2010](#)
- [RegGov a místní podpůrné skupiny](#) - internetové stránky programu URBACT